

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gulczyńska

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.), SA Hanna Małaniuk

po rozpoznaniu dnia 18 czerwca 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W.

przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

o zakazanie czynów nieuczciwej konkurencji

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2014 r.

sygn. akt XII C 664/14

1. uchyla zaskarżone postanowienie;
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia do orzeczenia końcowego.

Hanna Małaniuk Małgorzata Gulczyńska Jan Futro

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Płocku.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany przed wdaniem się w spór zakwestionował właściwość miejscową Sądu. Zdaniem Sądu powód – jak to zresztą wskazuje w pozwie – nie może być uznany za podmiot poszkodowany wskazywanym czynem niedozwolonym, jakimi są czyny niedozwolonej konkurencji. Przymiot ten cechuje nabywców spornych produktów oraz konkurentów pozwanego. Nie może powód zatem skutecznie powoływać się na dyspozycję art. 35 k.p.c. W rezultacie Sąd określił właściwość miejscową sądu w niniejszej sprawie stosownie do dyspozycji art. 27 § 1 w zw. z art. 30 k.p.c., tj. według siedziby pozwanego będącego osobą prawną.

Na postanowienie to zażalenie wniósł powód zarzucając mu naruszenie art. 35 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia Sądu I instancji i oddalenie wniosku pozwanego o uznanie się niewłaściwym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 2 grudnia 1970 r. wydanego w sprawie toczącej się pod sygnaturą akt II CZ 158/70 (OSP 1971/6/120; LEX 4709) wskazującego, że "Istotnym dla

oceny właściwości miejscowej sądu z art. 35 k.p.c. jest miejsce, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę, a nie miejsce, gdzie powstała szkoda." Orzecznictwo i doktryna precyzyjnie wskazują zakres zastosowania art. 35 k.p.c.. „Miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę to miejsce, w którym ujawniła się którakolwiek z istotnych cech czynu niedozwolonego" W niniejszej sprawie powód wskazał, jako jedno z miejsc, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę sklep na terenie miasta P., w którym dystrybuowane były produkty pozwanego, co potwierdza załączony do pozwu dowód zakupu.

Pozwany wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Jak wynika z pisma pozwanego z dnia 8 maja 2014 r. i dołączonego do niego odpisu z KRS doszło do przejęcia dotychczasowego pozwanego przez spółkę (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G..

Przechodząc do meritum stwierdzić trzeba, że zażalenie okazało się zasadne.

Powód domaga się w pozwie nakazania pozwanemu zaniechania czynu nieuczciwej konkurencji, polegającego na wprowadzaniu do obrotu w Polsce wyrobów budowlanych naruszających przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG („Rozporządzenie Nr 305/2011") a także ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych („UWB") oraz zakazania **pozwanemu** wprowadzającej w błąd reklamy i rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na stronach internetowych, w katalogach i innych nośnikach reklamy, tj. informacji jakoby oferowane przez niego Produkty spełniały deklarowane przez nich wartości oraz nakazania wycofania z obrotu takich materiałów budowlanych oraz nakazanie dalszych wskazanych w pozwie szczegółowych działań z tym związanych.

Jako właściwy miejscowo wskazał Sąd Okręgowy w Poznaniu, gdzie nabyto jeden z produktów pozwanego.

Właściwość sądu ocenia się z punktu widzenia twierdzeń pozwu. Powód opiera swoje roszczenie na twierdzeniu, że pozwany dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji. Powództwo takie wytoczyć można przed sąd właściwości ogólnej, tj. sąd, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę (art. 27 i 30 k.p.c.). Roszczenia majątkowe wynikające z popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji przeciwko przedsiębiorcy mogą być także dochodzone, według wyboru powoda, także przed sądem, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału (art. 33 k.p.c.).

Nie budzi wątpliwości, że czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tj. Dz. U. z 2003 r. nr 153 poz. 1503 dalej: u.z.n.k.) stanowi delikt tj. czyn niedozwolony Zgodnie z treścią powołanego w zażaleniu art. 35 k.p.c. powództwo o roszczenie z czynu niedozwolonego wytoczyć można - według zasad o właściwości przemiennej - także przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Wątpliwości w doktrynie budzi pojęcie miejsca „w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę." Powołany w zażaleniu M. Uliasz (Kodeks postępowania cywilnego, t. I, Komentarz do artykułów 1-505⁽¹⁴⁾), Warszawa 2008, s. 175) wskazuje, że pod pojęciem miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę, należy rozumieć miejsce, w którym „ujawniła się którakolwiek z istotnych cech czynu niedozwolonego". Z kolei A. Turczyn w pracy „Właściwość miejscowa sądów powszechnych w sprawach o roszczenia z tytułu czynów nieuczciwej konkurencji", PPH 2010, nr 3, s. 53), zauważa, że wybór sądu właściwego miejscowo do rozpoznania sprawy o wielocłonowe czyny niedozwolone budzi największe wątpliwości interpretacyjne. Jedynym do tej pory opublikowanym orzeczeniem Sądu Najwyższego, które ściśle wiąże się z omawianą problematyką, jest wskazane także w zażaleniu postanowienie z dnia 2 grudnia 1970 r., II CZ 158/70, OSP 1971, z. 6, poz. 120, w którym Sąd ten stwierdził, że „istotnym dla oceny właściwości miejscowej sądu z art. 35 k.p.c. jest miejsce, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę, a nie miejsce, gdzie powstała szkoda. W razie naruszenia dobra osobistego w artykule prasowym zdarzeniem wywołującym szkodę jest opublikowanie tego

artykułu". Jest to jednak – jeżeli wyczytać się w uzasadnienie wyroku – określenie niejednoznaczne. Jedną z możliwych interpretacji jest utożsamienie pojęcia „opublikowanie artykułu” z jego „udostępnieniem wobec nieograniczonego kręgu odbiorców”, nie zaś z jego wydrukowaniem, ewentualnie oddaniem do druku (A. Turczyn Właściwość..., s. 54). Konsekwencją przyjęcia takiej interpretacji byłby szerszy zakres stosowania art. 35 k.p.c. w sprawach z zakresu nieuczciwej konkurencji. Z drugiej strony, zważywszy, że w uzasadnieniu swojego postanowienia Sąd Najwyższy wspominał o „rozpowszechnieniu” gazety zawierającej sporny artykuł w miejscowości powódki, stanowisko Sądu można również interpretować dosłownie, tj. pod pojęciem miejsca opublikowania artykułu rozumieć jedynie miejsce, w którym wydawca po raz pierwszy udostępnił treść artykułu, czyli zwykle miejsce siedziby wydawcy.

W konsekwencji zaakceptowania pierwszego poglądu możliwym jest nawet przyjęcie – jak na to wskazują E. N. i (...) V. w Komentarzu do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Warszawa 2008, s. 317), - że w przypadku produktów opatrzonych oznaczeniem naruszającym art. 10 u.z.n.k., rozprawdzanych w całej Polsce, miejscowo właściwy będzie każdy z sądów, w którego okręgu powód go nabył.

Z tym ostatnim poglądem nie zgadza się M. Z. w Komentarzu Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Lex 2011) wskazując, że szczególne trudności oraz rozbieżności w orzecznictwie sądów budzi dopuszczalność sygnalizowanego przez E. N. i (...) V. wytaczania powództwa przed każdym sądem, w którego okręgu poszkodowany nabył sporny produkt. Zgodzić się należy, że co do zasady miejsce wprowadzenia produktu do obrotu (zarówno na tle art. 10, jak i 13 u.z.n.k.) stanowi miejsce zdarzenia wywołującego szkodę. Nie upoważnia to jednak, do przyznawania właściwości miejscowej każdemu sądowi, w którego okręgu produkt ten jest dostępny. Pojęcie „zdarzenia wywołującego szkodę” z art. 35 k.p.c. w odniesieniu do czynów nieuczciwej konkurencji należy bowiem powiązać z działaniem lub zaniechaniem sprawcy czynu, a nie np. jego kontrahentów; z tego powodu uzasadniona byłaby właściwość miejscowa sądu, w którego okręgu poszkodowany nabył sporny produkt od osoby ponoszącej odpowiedzialność za czyn nieuczciwej konkurencji i pozwanej w danym sporze. Praktyka polegająca na wytaczaniu powództwa przed sąd, w którego okręgu zakupiono sporny produkt od drobnego detalisty wydaje się bowiem, - jak stwierdza - nadużyciem uprawnień procesowych i typowym przykładem forum shopping.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu mając na względzie powyższe poglądy doktryny nie może pominąć, że właściwość miejscowa sądu oznacza nie tylko uprawnienie, ale i obowiązek konkretnego sądu powszechnego do rozpoznania i rozstrzygnięcia danej sprawy ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) pozwanego (uczestnika postępowania). Właściwość przemienna (jak i wyłączna) stanowi odstępstwo od reguły actor sequitur forum rei. Jak w przypadku wszystkich odstępstw od reguły zasadą winna być raczej zawężająca niż rozszerzająca interpretacja przepisów, także dotyczących właściwości miejscowej dla sądów rozpoznających spór wynikający z czynu niedozwolonego.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny – podzielając wskazany pogląd M. Z. – uznał, że brak w niniejszym przypadku dostatecznych podstaw do przyjęcia właściwości przemiennej wynikającej z art. 35 k.p.c.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Nie jest takim orzeczeniem niniejsze postanowienie.

Zasada odpowiedzialności za wynik procesu. jest naczelną zasadą w zakresie kosztów procesu przyjętą przez kodeks postępowania cywilnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., I CZ 67/11 LEX nr 1084691) Zgodnie z tą zasadą powód wygrywający proces ma prawo żądać zwrotu także kosztów postępowania incydentalnego. (z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1973 II CR 159/73 - OSNC 1974/5/90).

Hanna Małaniuk Małgorzata Gulczyńska Jan Futro